

Správa o činnosti Štátneho archívu v Banskej Bystrici – pobočky Banská Štiavnica v roku 2013

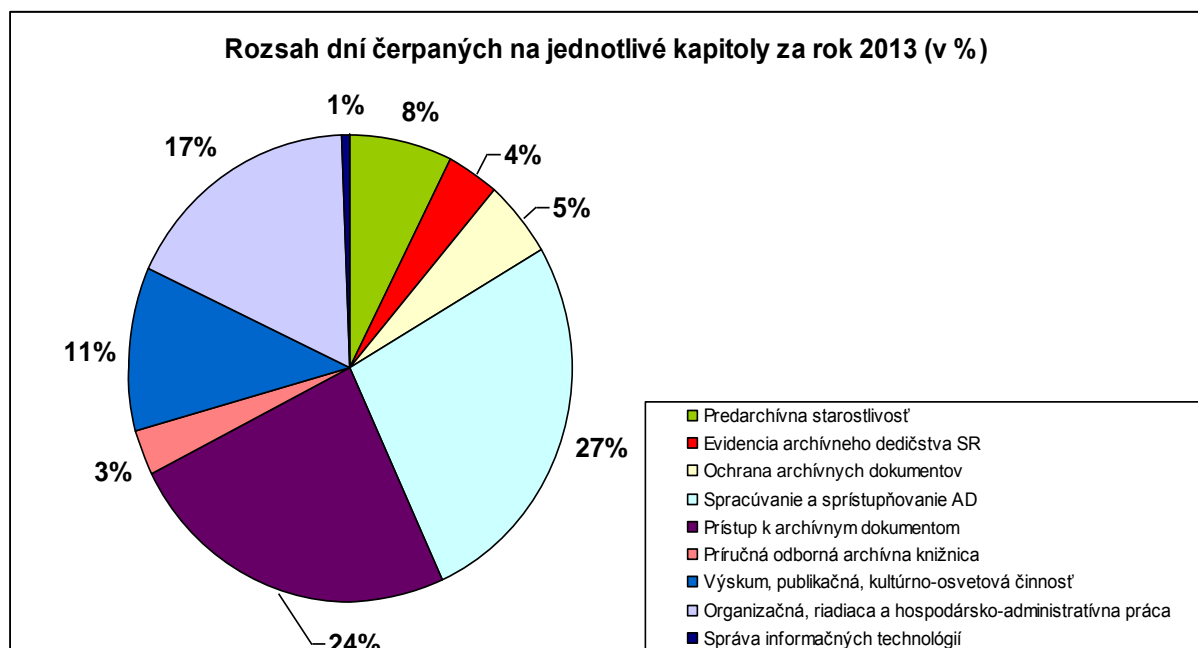
Pobočka Štátneho archívu v Banskej Štiavnici pre rok 2013 realizovala úlohy stanovené plánom práce. Vo všetkých oblastiach ich tvorili činnosti zodpovedajúce odbornej úrovni a personálnej obsadenosti pobočky. Viaceré okruhy činností mali viacmenej dlhodobý charakter, t.j. napríklad sprístupňovacie práce na jednom z kmeňových fondov, Magistrátu mesta Banská Štiavnica. Ďalšie, hlavne v oblasti výskumu, boli termínované ako napr. súpisy muzikálií, vedút. Pobočka reflektovala na aktuálne spoločenské potreby a požiadavky, čoho dôkazom sa stali spracované odborné štúdiá do konca roku 2013 už vytlačené alebo pripravené do tlače.

A. Personálny stav a odborné činnosti pracovníkov archívu

V pobočke Štátneho archívu v roku 2013 pracovali 3 zamestnanci zaradení do stálej štátnej služby, z toho dvaja s VŠ vzdelaním II. stupňa a jeden so stredoškolským s absolvovaním nadstavbového štúdia archívniectva.

Pracovníci pobočky v roku 2013 plnili odborné činnosti v rámci nasledovných kapitol a v nich čerpali pracovné dni v rozsahu:

Predarchívna starostlivosť	52 dní
Evidencia archívneho dedičstva SR	26 dní
Ochrana archívnych dokumentov	37 dní
Spracúvanie a sprístupňovanie AD	181 dní
Prístup k archívnym dokumentom	167 dní
Príručná odborná archívna knižnica	21 dní
Výskum, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť	79 dní
Organizačná, riadiaca a hospodársko-administratívna práca	120 dní
Správa informačných technológií	4 dni

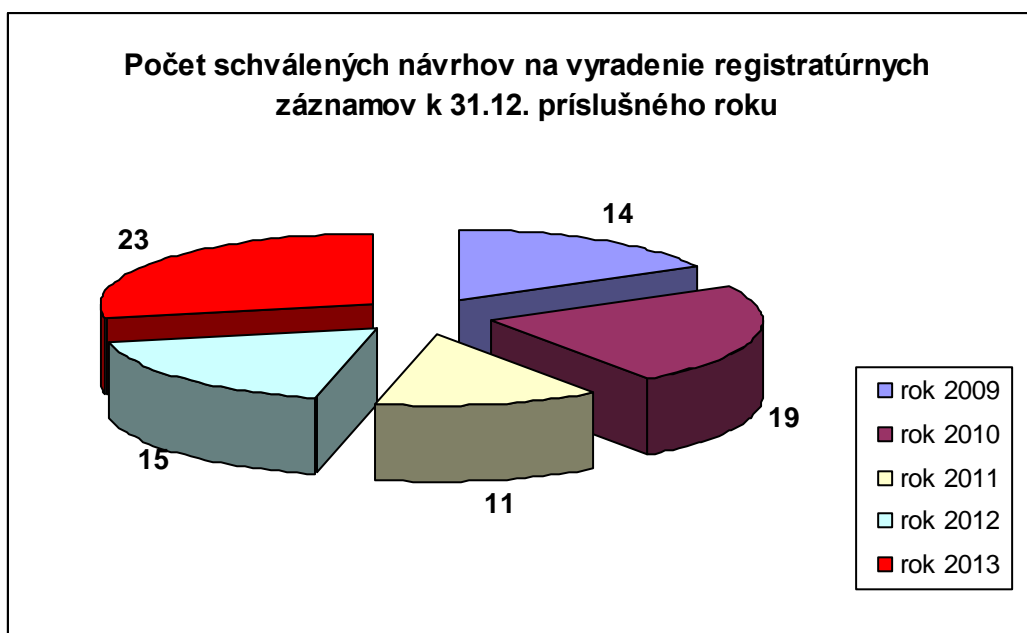

B. Evidencia archívneho dedičstva SR

Úlohám týkajúcich sa evidencie archívneho dedičstva SR pracovníci pobočky venovali pozornosť primeranú jej potrebám. Čiastočne sa v súvislosti s preberaním a druhmi prevádzaných sprístupňovacích prác zmenili množstvá archívnych dokumentov, vrátane počtu fondov. Spolu je ich 174, do tohto sú započítané aj fondy ECAV pripravené k depozitu. Depozitná zmluva ešte nebola uzatvorená s viacerých dôvodov. Jedným z nich bola zmena obsadenosti farárskeho miesta v ECAV. Pritom v priebehu roku 2013 dozorkyňa a presbyterka ECAV skontrolovali stav uloženia a sprístupnenia 10. fondov ECAV o množstve 37,95 bm, 12 archívnych fondov o množstve 53,12 bm je uložených v Archíve Slovenského banského múzea. O archívnych dokumentoch uložených na iných miestach je množstvo 250 bm odhadné. Rozsahovo najväčšími sú registratúry bývalého Daňového úradu a Okresného úradu v Banskej Štiavnici (z r. 1996 – 2003). U nich ich správcovia postupne vyradujú registratúrne záznamy (terajší Daňový úrad B. Bystrica, Kontaktné miesto B. Štiavnica), vyradovanie registratúrnych záznamov bývalého OÚ v Banskej Štiavnici (1996 – 2003) realizoval ako správca registratúry Obvodný úrad v Žiari nad Hronom. Registratúra OÚ 1996 – 2003 je uložená v samostatnej miestnosti v budove Križovatka 4.

C. Predarchívna starostlivosť a odborná správa registratúr

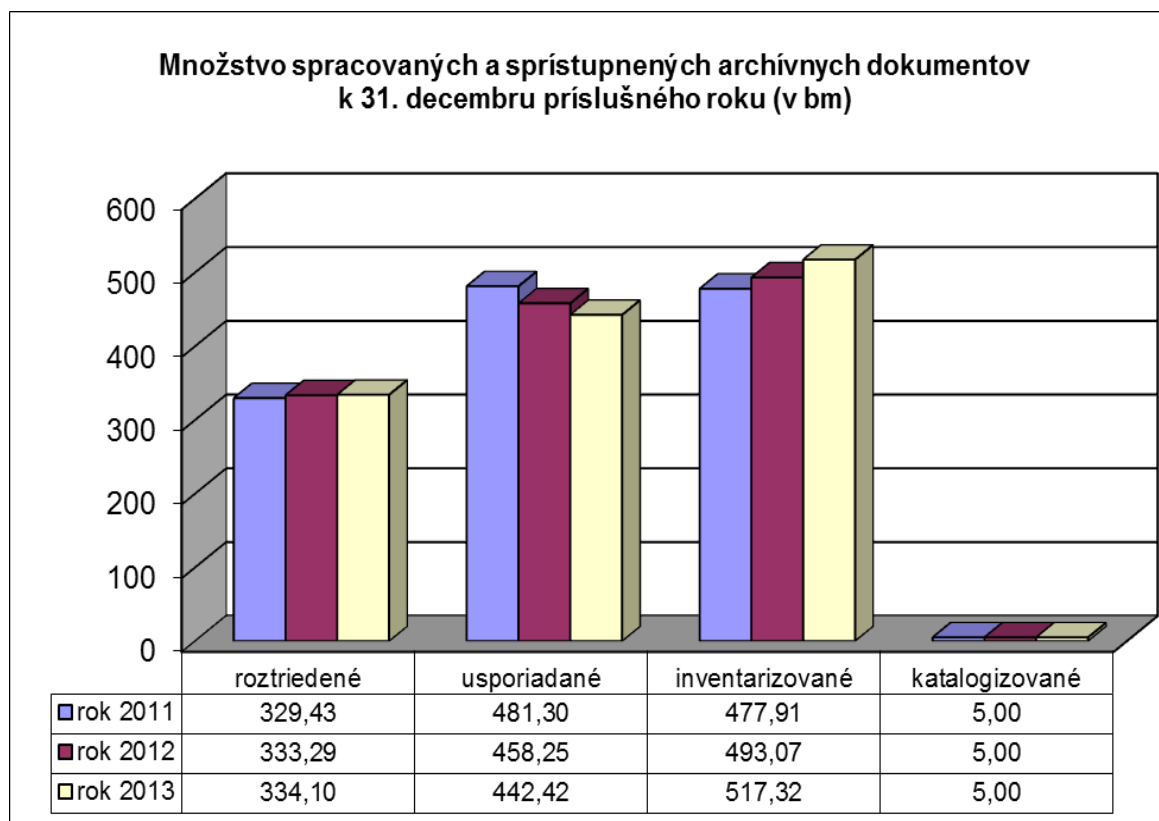
Podľa novej metodiky OAaR SVS MV SR sa zvýšil počet dní na úseku odborných činností dotýkajúcich sa predarchívnej starostlivosti a odbornej správy registratúr pôvodcov. Pobočka Štátneho archívu realizovala 23 návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov, 12 kontrol, z ktorých 2 kontroly boli tematické, zamerané predovšetkým na zistenie stavu a spôsobu používania registratúrnych poriadkov a plánov a uloženie registratúrnych záznamov. Pracovníci pobočky priebežne poskytovali konzultácie pracovníkom orgánov a inštitúcií k problematikám registratúrnych poriadkov a plánov, k príprave spracovania návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov.

D. Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov

V roku 2013 pobočka Štátneho archívu po vyraďovacích konaniach prevzala k trvalej úschove 10,83 bm archívnych dokumentov. Ich prioritnú časť registratúra z činnosti úradov štátnej a verejnej správy ako napr. obecný úrad Svätý Anton, Daňový úrad v Banskej Štiavnici, Základná škola J. Horáka, Spojená škola, Základná škola s MŠ Prenčov a v neposlednom rade registratúra inštitúcií, ktoré sa transformovali v programe ESO ako Obvodný úrad životného prostredia, Správa katastra.

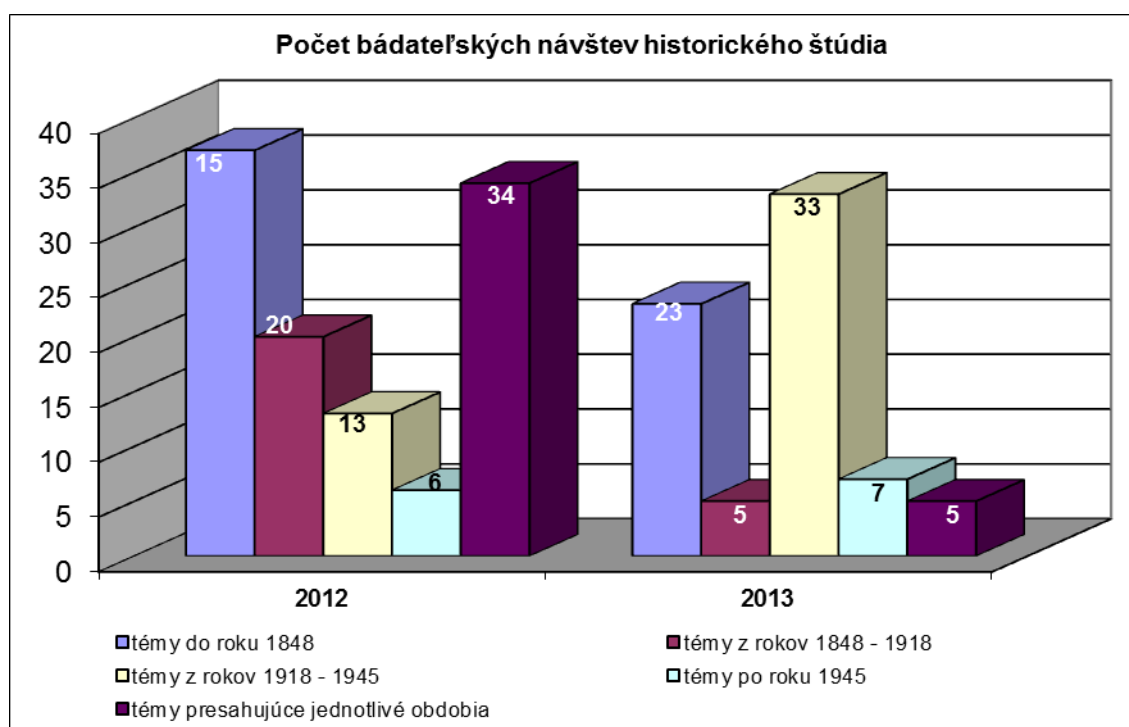
Tak ako po minulé roky, aj v tomto spracúvanie a sprístupňovanie archívnych fondov a zbierok predstavovalo podstatnú časť odborných činností pobočky Štátneho archívu. Prevádzajúcimi druhmi sprístupňovacích prác sa zmenila metráž, k 31. decembru 2013 bolo umiestnených 1 298,84 bm (vrátane pripravovaného depozitu fondov ECAV). Celkovo sa spracovalo 35,08 bm s 855 kusmi, roztriedilo sa 10,83 bm s 347 kusmi, čo tvorilo materiál, prevzatý k trvalej úschove za rok 2013. Do čistopisnej podoby sa dostal inventár MNV v regióne Banskej Štiavnice, čím stúpol počet archívnych pomôcok na 84. V roku 2013 sa zinventarizovala časť registratúry MNV v Beluji a dokončila sa inventarizácia časti Magistrátu mesta Banská Štiavnica z obdobia stredoveku, ktorou sa splnila jedna z plánovaných úloh dlhodobého sprístupňovania tohto fondu.

E. Prístup k archívnym dokumentom

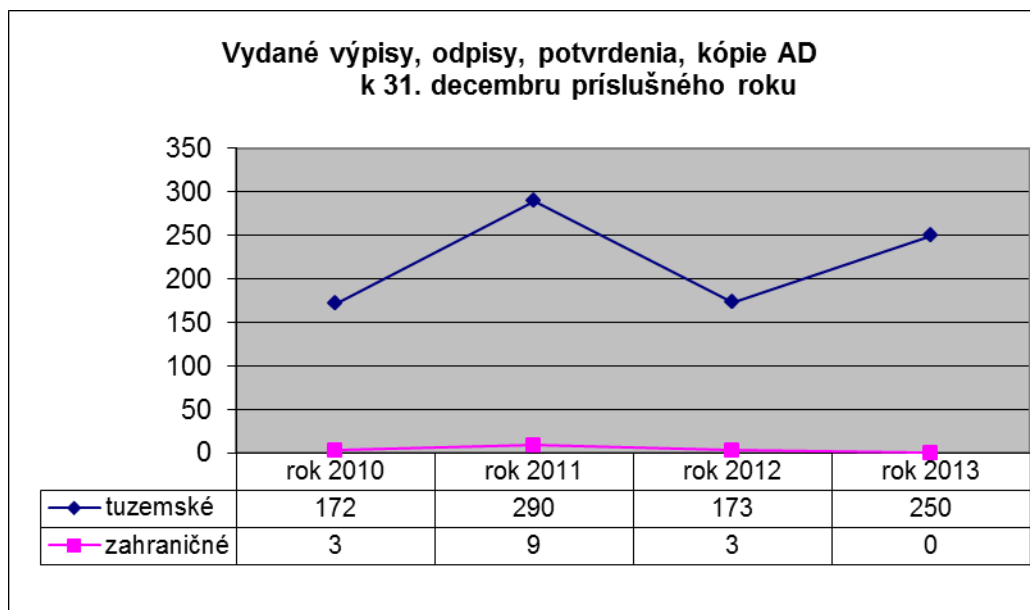
V porovnaní s rokom 2012, kedy v pobočke Štátneho archívu študovalo 58 bádateľov, sa tento počet v nasledujúcom roku zvýšil na 70 (z nich boli traja zo zahraničia - Nemecko, Rakúsko). Prioritnú časť z bádateľských tém tvorili témy z rokov 1918 – 1945 a z nich regionálnym dejinám.

Počet bádateľov v roku 2013			Počet bádateľských návštev v roku 2013			Účel štúdia	
celkom	tuzemskí	zahraniční	celkom	tuzemské	zahraničné	hist.	iný
70	67	3	104	101	3	73	31

V roku 2013 oproti predchádzajúcemu sa zvýšil počet vyhotovenia správnych informácií. Kým za rok 2012 pobočka Štátneho archívu spracovala podľa požiadaviek žiadateľov (fyzické a právnické osoby) 176 správnych informácií vo forme osvedčených kópií a potvrdení, v roku 2013 ich počet predstavoval 250. Pobočka ŠA spracovala spolu 8 rešerší, z toho 2 genealogické a 4 k dejinám domov v Mestskej pamiatkovej rezervácii v Banskej Štiavnici a 2 preklady textov z latinského a nemeckého jazyka. Za rok 2013 sa za poplatky vykázalo 1 114,74 €, z toho 393 € tvorili poplatky v kolkových známkach, 721,74 € za služby, ku ktorým sa počítali reprografické práce, používanie vlastného reprografického zariadenia, rešerše a preklady.

Písomné žiadosti v správnej agende v roku 2013			Vydané výpisy, odpisy, potvrdenia, kópie AD v roku 2013		
počet	tuzemské	zahraničné	počet	tuzemské	zahraničné
203	203	0	250	250	0

F. Príručná odborná knižnica

Príručná odborná archívna knižnica sa doplňovala odbornými časopismi (Slovenská archivistika, Historický časopis, Pamiatky a múzeá). Vzhľadom na obmedzenia súvisiace so šetrením sa nenakupovali knižničné tituly. Tieto sa prevažne získali venovaním pobočke ŠA v počte 15. zväzkov. Časové možnosti dovolili spracovať 126 zväzkov v počítačovom programe BACH – SYSTEMS – Knižnica. Knižničný fond v roku 2013 sa využíval len prezenčne v priestoroch študovne pobočky ŠA.

G. Výskumná, publikačná a kultúrno-osvetová činnosť

V rámci výskumnej, publikačnej a kultúrno-osvetovej činnosti sa v roku 2013 pracovalo na troch rezortných výskumných úlohách – súpisoch muzikálií, vedutách a problematike I. svetovej vojny. Prvé boli ukončené v termínoch, súpis archívnych dokumentov k I. svetovej vojne podľa doporučenia OAaR SVS MV SR sa dokončí k 31. januáru 2014. Do ústavných úloh sa zaradili práce na projektoch pre pripravované publikácie za garancie Mestského úradu v Banskej Štiavnici (Osobnosti Banskej Štiavnice; publikácia 20. výročie zápisu Banskej Štiavnice a jej okolia na Listinu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO). V rámci individuálnej výskumnej činnosti sa v autorstve a spoluautorstve spracovalo 11 štúdií z nich väčšina bola zaradená do monografií obcí Svätý Anton a Klastava a ktoré už vyšli tlačou. Jedna štúdia v spoluautorstve sa pripravila pre vydanie v zahraničí. V rámci výskumu sa spracovali pramene k dejinám bankovníctva v Banskej Štiavnici za obdobie rokov 1847 - 1948 ako podklady pre natočenie dokumentárneho filmu. Do Slovenskej archivistiky a Montánnej histórii 5 – 6 boli vypracované dve anotácie a jeden lektorský posudok na tri štúdie zaradené do zborníka Montánna história 5 – 6. Pobočka ŠA v roku 2013 reflektovala na spoločenské potreby a požiadavky na úseku kultúrnej a osvetovej činnosti jej zástupca predniesol 6 prednášok s historickou tematikou a dve o archíve. Pripravila sa jedna samostatná výstava (Výstava archívnych dokumentov zo stredoveku a novoveku k dejinám Banskej Štiavnice pri príležitosti návštevy poslucháčov archívniectva a PVH FFUK) a jedna v spolupráci s inými inštitúciami (Výstava k 20. výročiu zápisu Banskej Štiavnice na listinu svetového a kultúrneho dedičstva UNESCO v priestoroch SBM na Starom zámku). Pobočka ŠA sa podieľala na reprezentatívnej celoslovenskej výstave Archívne klenoty.

H. Organizačná, riadiaca a hospodársko-administratívna práca

Pracovníci pobočky Štátneho archívu v roku 2013 splnili stanovené úlohy vo viacerých ukazovateľoch aj nad rámec plánu. Okrem prác obsiahnutých v jednotlivých kapitolách riešili nevyhnutné problémy prevádzkovania celej budovy Križovatka 4. Nástupom JP a CP sa nimi prevzali mnohé úlohy (opravy, revízie), ktoré dovtedy zabezpečovala pobočka ŠA, čo v značnej miere mávalo dopad na čerpanie pracovných dní, ktoré sa mohli využiť pri odborných prácach. Aj v súčasnosti sa ukazuje potreba určenia správcovstva celej budovy Križovatka 4, ktorú do nástupu CP prakticky suplovala pobočka ŠA. Vzhľadom sa zmenu situácie od októbra súvisiacu so vznikom OÚ a výhľadovo pripájaníu terajších úradov v programe ESO ako súčasť OÚ sa táto aktuálna otázka v tomto roku vyrieši. V závere je možné vyslovenie objektívneho konštatovania, že pobočka ŠA stanovené úlohy úspešne v roku 2013 zvládla, zámery a ciele zrealizovala tak, aby sa jej práca dostala ešte hlbšie do povedomia odbornej a laickej verejnosti.

PhDr. Mikuláš Čelko
riaditeľ pobočky
Štátneho archívu v Banskej Štiavnici